

PANUN pakinoita

Halpaa matkustelemista

Ulkomailla käyminen kuuluu nyky-
maailman aikaan jo hyvin tapoihin.
Täyttääkseen alkeellisimmat vaati-
mukset, on sivistyneen ihmisen täy-
tynyt käydä ainakin Ruotsissa. So-
tien jälkeen, jolloin Ruotsin kunin-
gaskunnasta sai tuotua hyviä tulla-
sia, sellaista, mikä m. pörsissäkin
noteerattiin yli nimellisarvon, Ruot-
sin-kävijäkin oli melkoinen euroop-
palainen. Tiedän sen toki omasta
kokemuksesta, sillä silloin tällöin kä-
vin Haaparannalla — ensimmäisen
kerran kai Tornion maihinnousun
aikaan — joskus puntiksella, joskus
lääninhallituksen luvalla. Mutta sitä-
muğaa kuin kansahuolto tasavaiassa
heikkeni (en tarkoita sen toimitus-
kykyä tai muuta virastomeininkiä),
sillä sehän päivävastoin vahvistui ja
m.pörsä sen rinnalla, muuttui Ruot-
sissa käynyt eurooppalainen yhä
enemmän pelkäksi suomalaiseksi.
Niin se on poijaat, sano ennenvan-
haan Ryhmykin.

Niin alkoi yhden ja toisen tie, yhä
useamman tasavaltalaisen tie, käydä
kohti sodan runtelemaa Eurooppaa.
Ruvettiin ainkomaan »ikkunoita län-
teen, niinkuin muistaakseni niin aho-
lais —ivalolais — leinolaisten päivä-
lehtiäkänä 80—90-luvuilla kuin Tu-
lenkantajien 20-luvullakin, oli tapana
sanoa. Länteenpä hyvinkii, kun sin-
ne sentään kohtuudella sai raotettua.
Kotiuomisen riemun määrää ei enää
riippunutkaan tuliaiskehvästä, vaan
matkamiehen arvo punnittiin nyo-
neissa, niinkuin sanotaan siinä kuu-
lussa kansanballaadissakin »tuolta
tulee se ensimmäinen riijari. maan-
man pikkuihin...», johon siihenkin

dollarit ja nylonit hyvissä ajoin on
nykypolven »lönnotien» toimesta
lisätty.

No, nythän jokainen valistunut
lukija tietää, että käydäkseen sen
verran sivistyneestä kuin naapuri-
Ruotsin eurooppalaisuuden valtakau-
tena -45—46, pitää voida tuoda tuo-
reet terveiset rapakon takaa. »How
do you do?»

Hau-hau!

Olen mattikkukaroistani huolimatta
aina yrittänyt näytellä sivisty-
neen kanssaihminen vaataivaista osaa
tässä yhteiskunnassa. Miten roojis-
tani olen selviytynyt, sehän ei ole
minun vaan tulevien historioankirjoit-
tajien arvosteltavissa. Silloin tällöin
otan käteeni lapsuudenaikani suuren
ihastuksen, melkein aikamiehen käm-
menten väliin mahtuvan maapallon,
pyörittelen sitä ja pistäydyn pika-
matkalla Ameriikoissa, Australiassa
ja Uudessa Seelannissa. Noin vain.
Mutta ei se tyydytä, varsinkaan näin
keväällä, kun suuret päivälehdet
ovat täynnä kallista matkailuilmoi-
tuksia ja hyviä matkailujuttuja, lään-
inhallitukset kiroilevat suomalaisten
matkakuumetta, jolle eivät läänin-
lääkäritkään mitään mahda, kruunu
ja dollari ovat valttia ja Valentin on
matkalla käänyttämään pimeää
Afriikkaa (tultuaan sitä ennen valo-
kuvatuksi edestä ja takaa ja kai al-
haalta ja ylhäältäkin) ja T. J. A.
Heikkiiä etsii vastausta naisen arvi-
tuksen Espanjasta ja vähemmän-
kin kuulut kunnan kollegat kirjoitel-
levat muina miehinä Bariisin Börs-
sistä ja London lounaista. Onko toi-
nen parempi kuin toinen? Ei, totises-

ti se on aina ollut pikemminkin päin-
vastoin.

Eräänä kirkkaana keskipäivän
hetkenä kävelin siis tuttuun matka-
toimistoon tutun matkarouvan pu-
heille ja lausuin parhaalla äidinkieli-
lläni, että very well, anteeksi vain,
että tämä ranska käy vähän heiko-
sti, mutta kun sitä meikäläinen on
tottunut nuoruudessaan parem-
minkin latinankieleen, jota Euroop-
passa enää kovin vähän harraste-
taan. Vähän aikaa siinä sitten niin-
kuin kiisteltiin matkan suunnasta,
mutta pianhan siitä sovitettiin. Itä-
valtaan, varsgod. Joo — Itävalta
on kuulemma halpa maa — Wien
und der Wein, muistattehan kuinka
halpaa se oli silloin ennenvanhaan,
kun kongressi tanssi valkokankaalla
ja jalka sitten nousi kevyesti sa-
massa tahdissa Raatissa ja Pirtillä ja
taisi joillakin nousta veepeekool'akin!
Mennään Itävaltaan.

Hetken perästä olin menossa! —
olin sanoa me, mutta emännänhän
piti jäädä lapsia piiskaamaan, sel-
laistahan se on demokraattisessa
avioelämässä. Vaikka olihan meitä,
junaan täysi. Passi, kysyy ehkä epä-
uskoinen lukija, mutta me, tuota mi-
nä, viittaar vain kinttaalla ja näytän
lehtimiespassiani, joka onkin sellai-
nen passi, ettei paremmasta väliä.
Se on pelastanut minut Tukholman
kadulta keskellä yötä ja avannut
Kööpenhaminan kuninkaallisen oop-
peran ovet silloinkin, kun sanottiin,
ettei enää kuningaskaan... (vaikka
kuninkaan aitioli tyhjä, ei minua
siltikään sinne päästetty). Saapa näh-
dä saako nyt Tukholmasta hotelli!
Suomalainen juna puhkuu Kemiin ja
siitä se tuttu lyhyt juna Tornioon.
Ei ole enää tungostakaan — ovat
tainneet kahvimarkkinat Tornionjoki-
laaks. huonontua talvikelin mentyä.
Haaparannan tullista selviää nästisi,

kun pistää vain jaloviinapullon rei-
lesti tullimiehen tiskille ja sanoo, et-
tä inte meera. Jaa, eihän sitä kai
enää nykyisin! Se oli eri aikaa se,
kun kerrankin kertoivat olleen pari-
kymmentä. Tasan, suomalaisia me-
nossa rajan yli ia komennettiin, et-
tä pullo otjennus. Pöydälle ilmestyi
19 puolikasta ja kruuntu pöytään jo-
kaisen osalta niin kai se oli. Mutta
ei Ruotsin tullia enää huiputettu-
kaan. Yksi puuttuu, hyvät herrat! 20
miestä ja vain 19 pulloa?

Sillä kerralla ei sitä kahdettakym-
menettä kuitenkaan ollut, mutta vai-
kea sitä oli uskoa. Nyt uskotaan.
Kovin muuttuu siistiksi heti kolmas
luokkakin, kun on kävelty Haapa-
rannan läpi ja noustu (ollaan nyt sit-
ten ME, kun meitä kuitenkin on
monta ihmistä samassa matkapöydässä)
Ruottin junaan. Piletinmyyjäkin on
kun polliisi pyhäpäivänä. Savu vain
pöisee kun mennään. Luulajassa on
muutamia tuttuja, mutta aikaa ei ole
paljon, junanväli vain. Klo 17.18
nousetaan hienoon sähköpikajunaan ja
niin mennä huristetaan etelään. Jos
on vauhtia, on matkaakin. Ehtii si-
inä jo yhden illan yösydännä erinäi-
set tunnit nukuakin. Kolmas luok-
ka kuninkaallisessa on yhtä mukava
kuin toinen tasavallassa, siistimpi
vielä, vaikka tämä nyt on vain sika-
läinen ketimäinen. Vasta klo 14.37
seuraavana päivänä ollaan Tukhol-
massa. Tukholmaa pitää katsella,
mutta mitäpä siitä, eihän se suoma-
laisille ole uutta, tapulikaupunkilaisil-
le oletikaan, jotka jo vuodesta 1765
ovat seilanneet ja pensioneeranneet
siellä kuin kotonaan. Se yösiija, hotel-
li! Ei hätää, pikajuna, Skandinavian
Express, lähtee jo samana iltana klo
21.20.

Etelä-Ruotsin kevätökyön on tuma,
niin että siinä piankin vauhdin

hurmaan nukkuu omassa hienossa
osastossaan, joka tietysti on puoli-
laan Eurooppaan matkustavia suoma-
laisia, Turusta tulleita. Linköping
taksi jo mennä, hohhojaa... Aamu-
varhaalla auringon poistaisessa heräil-
lään Lundissa, jossa näyttää olevan
läysi kesä. Mutta vasta Malmössä
nousetaan junasta, marssitaan läpi
suuren kumisevan asemahallin, nous-
taan bussiin aseman toisella puolel-
la ja ajetaan läpi aamu-uvaisen
kaupungin satamaan. Tulliin ja lau-
talle, jonne expressimmekin on sel-
laisenaan lastattu. Anivarhainen
aamu ja melkein koko Malmö nuk-
kuu. Lautta irtoaa ja matka
jatkuu. Ollaan Skagerrakenilla
(muistattehan te jo kansakoulu-
maantieteestä?) ja alkaa tuntua sil-
tää kuin lähestyttäisiin Eurooppaa.
Lautan yläkerrassa (sitä lauttaa on
vähän vaikea ilman valokuvaa ku-
vailla, mutta jos otetaan se entinen
sellainen varjakkalainen ensimmäi-
nen vieläpä punaiseksi maalatu ka-
tettu proomu, jota poikasna kuulin
saolaisien lääninhallitukseksi karah-
teeraavan ja suurennetaan sitä niin
paljon, että juna mahtuu sisälle) saa
melko siedettävää aamukahvin ja
kannelta sopii silmällä, miten Köö-
penhamina nousee aalloista. Tunnin,
toistako tuo kesti! Yhdeksättä lähes-
tyttäessä pusketaan rantaan, ajetaan
maihin ja muutamassa minuutissa oi-
laan Kööpenhaminan pääasemalla.
Jos passi on kunnossa (kuten se lehi-
tipassi) passaa käydä puolentoista
tuntia katsomassa kumpia on enem-
män, autoja vaiko polkupyöriä. Klo
10.40 lähdetään K:sta sillä samalla
hienoilta pikajunalla ja niin ajetaan lä-
pi Tanskanmaan, jossa ei tunnu ole-
van mitään mätää. Vihreätä kaikkial-
la, miukavasti kumpuilevaa vihreätä.
Yli sihtojen ja saarien. Mutta yri-
tään puhua naapurisi kanssa niin jo

huomaat suomalaisuutesi, vaikka ei
sen puolesta, ei siitä tanskalaisen,
herltäisimmankaan (ja yleensä he
ovat herttaisia), puheesta ruotsalai-
nenkaan selvää ota.

Niin sivuutetaan taas valtakunnan-
raja ja Tanskan tullu luovuttaa meidät
saksalaiselle. Taitaa siinä vielä
olla englantilaisiakin. Sama junakyy-
li jatkuu, mutta maisemat muuttu-
vat vaikka eivät muutukaan äkkiä.
Mutta ne rauniot, jos on muuten
jo paljor kohdallaankin. Taas
Taas vierähti päivä ja alkaa hämärty-
ä. Klo 21.37 saavutaan pahasti rau-
nioituneeseen miljoonakaupunki
Hampuriiin, jossa ei kuitenkaan ehdi
pitämälle kuin asemalle ostamaan
iltalehtiä. Kieli on nyt muuttunut sel-
laiseksi, että sitä puolisivistynyt
suomalainenkin ymmärtää. Wie
gehts? Wiinihän tässä on matka!
Ja klo 21.50 matka jatkuu.

Vierasta valtakuntaa, saati Saksaa
kaikkine jälleenrakennuksineen oi-
si mielenkiintoista tarkkailla, mutta
monta tuntia se ei käy, kun uni voit-
taa. Bremenissä voi ehkä havahtua
iltayöstä ja Osnabrückissä, joka on
tärkeä risteysasema (minulla on siel-
lä junaan nousemisessa kohtalok-
kaat muistot), on syytä tarkistaa, et-
tä on oikeassa ekspressissä. Ikku-
naan piirtyivistä maisemasilhueteista
kyllä huomaa, että ollaan menossa
etelään päin. Vielä pienen torkah-
duksen jälkeen havahtuu matkamies
ilmoitukseen, että saavutaan Frak-
furtiin — muistaahan lukija taas
F.am Mainin, Saksan historiassa
kuulun kaupungin, joka jo meikäläi-
sen etelämaata. On perä-
ti pari tuntia aikaa tutkia kaupun-
kia, joka siinä hiljakseen heräilee
päivänaskareihinsa. Kaunis on
Frankfurt ympäristöineen, mutta
syntäkö ovat vielä täälläkin ihmis-
ten vihan ja hulluuden jäljet. Mutta

kevät on ja kaikki kukoistaa. Klo
7.57 juna vislas just Wieniin päin ja
nyt ajetaan onneksi kirkkaan päivän
aikaan suomalaista kiinnostavan
Saksanmaanosan läpi. Mainia seuro-
tellaan ja mutkia oikoen. Würzburg,
on ensimmäinen kuulu paikka. Sen
jälkeen ylitetään Main, poiketaan
jo joltininkin vuoristo ja huristetaan
Nürnbergiin, kirjapainotaidon kuu-
liuun kehtoon. Regensburgissa ylitet-
tään Tonava ja nyt jatkuu matka,
pitkin Tonavan vartta ja voitte arva-
ta, että tahti on dreiviertel-tahti »An
der schönen blauen Donau». Kuvitel-
kelkaa — Tonava kaunoinen! Iltapäi-
vätunnit ajetaan Tonavan rantaa.
Passau on saksalainen raja-asema,
jonka läpi inn virtaa Tonavaan Rajan-
ylitys ja nyt tullaan vanhaan kuuluun
Itävaltaan, Österreichiin, jota itäval-
talaisen lisäksi hallitsee neljä muuta
kansakuntaa. Linz on ensimmäinen
määränpää, komea kaupunki Tona-
van rannalla ja siellä ollaan klo 18.44
Kesä kukkii ympärillä.

»Saanko makuupaikan Helsinkiin»
Mitä, suomenkieltä? Tuttu kollega
siinä seos vierelläni ja nähdessään
eteemme levitetyn yksityiskohtaisen
tarkan Keski-Euroopan kartan, ky-
säisee kiinnostuneena minne veli mat-
kustaa. Ja veli havahtuu. Niin, Wien
— se on vielä muutaman tunnin
matkan päässä ja sinne pääsisi vaika
ka sinistä Tonavaa seilaten, mutta
olkoon nyt toistaiseksi. Niin minne-
kääkö? Saahan sitä — tämä on hal-
paa matkustamista. Halpaa ja haus-
kaa. Kaunis reitti. Mutta kun t ä m ä
painetaan, ollaan me lehtimiehet kui-
tenkin jo ulkomailla, vaikei nyt
Luulajaa pitemmällä. Me pohjois-
suomalaiset neekerit teemme vasta-
visiitin sikäläisten kollegain luo.
Hauskaa helluntaita eli roliga vippen!